

Fylkesmannen i Hedmark

Miljøvern avdelingen
Postboks 4034, 2306 Hamar

Vår dato 19.09.2014
Vår referanse 2014/5420
Arkiv nr. 469
Deres referanse

Saksbehandler, innvalgstelefon
Anne-Mette Nordbak, 62 55 11 76

Inspeksjonsrapport

2014.031.I.FMHE

HIAS IKS
Postboks 4065
2306 Hamar

Inspeksjon ved avfallsdeponi på Heggvin i Hamar kommune

Dato for inspeksjonen: 09.09.2014
Rapportnummer: 2014.031.I.FMHE
Saksnr.: 2014/5420

Tilstede ved kontrollen:

Fra virksomheten:
Geir Randen, Nina Troller og Helge Langholen

Fra Fylkesmannen i Hedmark:
Anne-Mette Nordbak

Resultater fra inspeksjonen

Denne rapporten omhandler avvik og anmerkninger som ble avdekket under inspeksjon ved Heggvin avfallsdeponi:

Fylkesmannen avdekket 3 avvik:

- **Det utarbeides ikke et årlig vannbalanseregnskap for deponiet**
- **Rutinene for kontroll av diffuse utslipp av deponigass er ikke beskrevet og kontrollen som gjennomføres er noe mangelfull.**
- **Det deponeres avfall som mest sannsynlig inneholder mer enn 10% TOC**

og 2 anmerkninger:

- **Prosedyrebeskrivelser for prøvetaking av slam og grunnvann er noe mangelfull**
- **Komprimering og overdekking av deponert ordinært er tilpasset dagens avfallstyper som deponeres**

Avvikene og anmerkningene er nærmere beskrevet fra side 4 og utover i rapporten.

HIAS må sende en skriftlig bekreftelse innen 1. januar 2015 på at avvikene er rettet. Virksomheten bes også om å gjøre en vurdering av anmerkningene. Oppfølgingen etter inspeksjonen er nærmere beskrevet på side 2.

Rapporten har status som foreløpig. Dersom vi ikke får tilbakemelding om faktiske feil i rapporten innen 2 uker etter at rapporten er mottatt, er rapporten å anse som endelig.

Med hilsen

Jørn Georg Berg e.f.
miljøverndirektør

Anne-Mette Nordbak
overingeniør

Dette dokumentet er elektronisk godkjent og sendes ut uten signatur.

1. Informasjon om virksomheten

Organisasjonsnr (underenhet): 973355015	Eies av: 947293265
Besøksadresse: Vangsvegen 143 (hovedkontor)	Telefon: 62 54 37 00
Bransjenr. (NACE-kode): 38.210 - Behandling og disponering av ikke-farlig avfall	E-post: post@hias.no

Kontrollert anlegg

Navn: Heggvin Avfallsdeponi	Anleggsnr: 0403.0070.05
Kommune: Hamar	Anleggsaktivitet: Deponering
Fylke: Hedmark	Risikoklasse: 2
Tillatelse gitt: 20.05.2008	

2. Inspeksjonens omfang

Inspeksjonen inngår i en landsomfattende kontrollaksjon for å kontrollere deponier i Norge med gass-og/eller sigevannshåndtering som er i drift eller som er nedlagt.

Aksjon er en videreføring av aksjonen som har blitt gjennomført tidligere i 2005, 2009 og 2010.

Under årets aksjon har vi lagt særlig vekt på drift og vedlikehold av deponigassanlegget og sigevannsanlegget.

Denne rapporten omhandler avvik og anmerkninger som ble avdekket under inspeksjonen og gir ingen fullstendig tilstandsvurdering av virksomhetens miljøarbeid eller miljøstatus.

Definisjoner

Avvik: Manglende etterlevelse av krav fastsatt i eller i medhold av lov.

Anmerkning: Et forhold som tilsynsetatene mener er nødvendig å påpeke for å ivareta ytre miljø, men som ikke omfattes av definisjonen for avvik.

3. Oppfølging etter inspeksjonen

Vi ber om at avvikene som er beskrevet rettes opp så snart som mulig. Virksomheten bes også å gjøre en vurdering av anmerkningene og aktuelle tiltak knyttet til disse. Vi ber om en skriftlig redegjørelse for tiltak og oppfølging av påpekte avvik og anmerkninger sendes til Fylkesmannen innen 1. januar 2015.

Dersom et avvik ikke kan lukkes eller et tiltak ikke kan avsluttes innen fristen, må det utarbeides en plan for videre framdrift.

Klageadgang

Pålegget om redegjørelse er gitt med hjemmel i forurensningsloven § 7. Avgjørelsen kan påklages til Miljødirektoratet innen tre uker etter at rapporten er mottatt. Klagen bør være skriftlig, begrunnet, og skal sendes via Fylkesmannen i Hedmark.

4. Gebyr for inspeksjonen

Virksomheten er ved denne inspeksjonen plassert i gebyrsats 2 (jf. Fylkesmannens varselbrev datert 15.08.14). Dette betyr at dere skal betale kr. 15.600,- i gebyr for den gjennomførte inspeksjonen. Gebyrsats følger av virksomhetens plassering i risikoklasse, jf. forurensningsforskriften § 39-6. Faktura med innbetalingsblankett vil bli oversendt fra Miljødirektoratet.

Vedtaket om gebyr er hjemlet i forurensningsforskriftens § 39-6 om gebyr for inspeksjon med tilltalelse (endagstilsyn). Gebyrets størrelse kan eventuelt klages inn til Miljødirektoratet (jf. forvaltningsloven § 28). Klagefristen er tre uker fra rapporten er mottatt. Klagen bør være skriftlig, begrunnet, og skal sendes via Fylkesmannen i Hedmark.

Fylkesmannen viser for øvrig til forurensningsforskriftens kapittel 39 om innkreving av gebyr til statskassen.

5. Offentlighet i forvaltningen

Denne rapporten vil være tilgjengelig for offentligheten via Fylkesmannens postjournal og på www.norskeutslipp.no (jf. offentleglova).

Kopi av rapporten sendes også til:

- Hamar kommune
- Løten kommune

6. Avvik

Vi fant følgende avvik under inspeksjonen:

Avvik 1:

Det utarbeides ikke et årlig vannbalanseregnskap for deponiet

Avvik fra:

Utslippstillatelsen av 20. mai 2008 – Vilkår 2.8.1 «Oversikt over deponiets utvikling og vannbalanse»

Kommentarer:

HIAS har opprettet egen værstasjon som registrerer lokale meteorologiske data ved deponiet. Disse dataene er registrert i en egen database ved virksomheten.

I henhold til kravet skal disse dataene samt øvrig overvåkningsdata av deponiet tas i bruk for å utarbeide et vannbalanseregnskap for siste kalenderår for deponiet.

Avvik 2:

Rutinene for kontroll av diffuse utslipp av deponigass er ikke beskrevet og kontrollen som gjennomføres er noe mangelfull.

Avvik fra:

Utslippstillatelsen av 20. mai 2008 – Vilkår 2.6 «Deponigass» og 2.8.4 «Overvåkning av deponigass»

Kommentarer:

Det ble vist til at lekkasjer observeres med lukt og ved første snøfall for å kontrollere om det oppstår barflekker. I tillegg vises det til i prosedyre «Gasslekkasje biogassanlegg» at gasslekkasjer ute på deponiet skal tettes med egnede masser. Det er ikke beskrevet hvordan kontrollen for å oppdage gasslekkasjer skal gjennomføres eller hvor ofte.

Store deler av det nedlagte deponiet benyttes i dag til mellomlagring og håndtering av avfall som medfører en del transport og aktiviteter oppe på deponiet. Dette kan medføre at områdene sjelden ligger brakk og det kan være vanskelig å observere bare flekker når snøen har lagt seg. I tillegg ble det vist til at deponiområdet i sør og nordvest har lite uttak av gass. Med bakgrunn i dette er det viktig at det blir gjennomført en mer systematisk kontroll/vurdering av evt. diffuse utslipp fra det nedlagte deponiet.

Virksomheten skal ha regelmessig kontroll med diffuse utslipp/lekkasjer av deponigass på deponiets overflate etter fastsatte rutiner, og om nødvendig iverksette avbøtende tiltak.

Hypptigheten og metodikken skal beskrives i miljøkontrollprogrammet og minimum tilfredsstillende kravene i avfallsforskriften vedlegg III som stiller krav om månedlig oppfølging.

Et minimumskrav vil være visuell observasjoner satt i system med faktisk screening av deponioverflaten og skråninger som gjennomføres etter et fastsatt intervall.

Avvik 3:

Det deponeres avfall som mest sannsynlig inneholder mer enn 10% TOC.

Avvik fra:

Utslippstillatelsen av 20. mai 2008 – Vilkår 2.1 «Avfall som kan deponeres»

Kommentarer:

Det mottas jordmasser fra en virksomhet som håndterer poteter. Avfallsbesitter kan ikke selv ta hånd om massene på grunn av at totalinnholdet av organisk materiale er høyere enn 5 %. Massene mottas ved Heggvin og blandes med andre typer masser før de deponeres.

Massene er av typen «problem-masser» på grunn av at massene kan inneholder potetsykdommen Potetecystenematoder (PCN) og Mattilsynet tillater ikke videre bruk av massene. Massene kan legges på deponiet på Heggvin hvis innholdet av TOC er lavere enn 10%. Avfallet kan behandles før deponering som omhandler utsortering, kverning, kompostering o.l., men omhandler ikke utblanding for å få massene til å overholde kravene som er satt.

Massene må overholde de krav som er satt i utslippstillatelsen før de deponeres. Dette innebærer at massene må prøvetas og evt. behandles for å få ned totalinnholdet av organisk materiale før massene deponeres.

7. Anmerkninger

Følgende forhold ble anmerket under inspeksjonen:

Anmerkning 1

Prosedyrebeskrivelser for prøvetaking av slam og grunnvann er noe mangelfull

Kommentarer:

Prøvetaking slam:

For å få representative slamprøver er det vist til at prøvene blir tatt i sedimenteringsbassenget. Det har imidlertid vist seg at det har vært problemer med å få ut tilstrekkelig med slammateriale til prøvetaking. Med bakgrunn i dette jobbes det med å få avklart på hvilken måte sedimentprøvene skal tas for å få tilstrekkelig og representative prøver.

Rutiner for uttak av slamprøver må beskrives i prosedyre «Uttak av prøver sigevannsanlegg» eller i egen prosedyre.

Prøvetaking grunnvann:

Det er satt ned 6 nye grunnvannsbrønner nedstrøms. I tillegg skal det settes 1 referansebrønn oppstrøms. Grunnvannsbrønnene nedstrøms er etablert ved ulike dyp for å fange opp evt. forurensning fra ulike lag i grunnen.

Brønnene vil være ferdig boret og klar for bruk i løpet av høsten 2014. Etter dette vil prøver av grunnvannet bli tatt fra de nye brønnene 4 ganger per år.

Rutine for uttak av prøver er godt beskrevet i prosedyre «Uttak av prøver overflatevann (Stabekken)». Prosedyren har samme navn som prosedyre for uttak av overflatevann fra stabekken og viser til prøvetaking av overflatevann. Prosedyren må oppdateres i henhold til prøvetaking i de nye brønnene.

Anmerkning 2

Komprimering og overdekking av deponert ordinært avfall er tilpasset dagens avfallstyper som deponeres

Kommentarer:

Det er satt krav om at deponert avfall skal komprimeres minimum samme dag og deponiceller i bruk skal dekkes til jevnlig, minimum ukentlig.

Tillatelsen ble gitt i 2008 med utgangspunkt i det avfallet som da var tillatt å deponere. I 2009 ble det innført et nasjonalt forbud mot å deponere organisk avfall. Etter dette har det skjedd store endringer i typen avfall som deponeres på deponi for ordinært avfall.

I dag deponeres i hovedsak lettere forurensede masser og inert avfall som isolasjon og annet ikke brennbart avfall. Avfallet er tyngre og fare for lukt og flyveavfall er betraktelig redusert. Med bakgrunn i dette ser vi at kravet som er satt til komprimering og overdekking av avfall ikke er tilpasset de avfallsfraksjonene som deponeres i dag på Heggvin.

Med bakgrunn i at avfallsfraksjonene som deponeres er endret i forhold til da tillatelsen ble gitt ser vi at det er behov for at tillatelsen tas opp til vurdering og at kravene vurderes på nytt.

Dere har søkt om tillatelse til å deponere masser som klassifiseres som ikke-reaktivt farlig avfall og en gjennomgang av kravene i tillatelsen vil i den anledning bli gjennomgått.

Det må gjøres en risikovurdering av endring av komprimering og overdekking av deponert avfall og nye rutiner for komprimering og overdekking må med bakgrunn i dette utarbeides for denne aktiviteten.

8. Andre forhold

Prøvetaking sigevann:

Tidligere har sigevannsprøver «utløp» blitt tatt ut som stikkprøver. Dette er nå endret og fra og med 2012 er sigevannsprøver «utløp» tatt 4 ganger per år som tidsproporsjonale ukeblandprøver og stikkprøver. Stikkprøver er tatt med bakgrunn i at enkelte komponenter ikke kan analyseres i blandprøver, men må analyseres umiddelbart. Alle prøvene er tatt i utløp i sedimenteringsbassenget. I 2014 vil prøvene (ukeblandprøver og stikkprøver) bli tatt 2 ganger per kvartal, til sammen 8 ganger per prøvetype i løpet av året.

Sigevannsprøver «innløp» er tatt og tas ut som stikkprøver. Fram til 2014 er prøvene tatt ut 4 ganger per år. I 2014 vil det bli tatt ut 8 prøver, 2 stikkprøve per kvartal.

Rutine for uttak av sigevann «utløp» og «innløp» er godt beskrevet i prosedyre «Uttak av prøver sigevannsanlegg».

I henhold til krav satt i utslippstillatelsen skal det tas blandprøver av sigevann som er representativ for den gjennomsnittlige sammensetningen i perioden siden forrige prøvetaking.

Det ble fra deres side stilt spørsmål om nødvendigheten med å ta blandprøver av sigevannet med bakgrunn i at en del andre deponier kun tar stikkprøver. Etter en forespørsel til Miljødirektoratet blir det vist til at i utgangspunktet skal det tas blandprøver av sigevannet med bakgrunn i de krav som er stilt i avfallsforskriften kap.9, men at stikkprøver kan være tilstrekkelig hvis deponiansvarlig kan begrunne avgjørelsen med å ta stikkprøver.

Prøvetaking overflatevann:

Overflatevann tas som stikkprøve 4 ganger per år. Rutine for uttak av prøver er godt beskrevet i prosedyre «Uttak av prøver overflatevann (Stabekken)».

I henhold til krav i tillatelsen skal overflatevannet tas som blandprøver og mengden overflatevann skal registreres i forbindelse med prøvetakingen. Vi kan se at det kan være kostbart å bygge en tilfredsstillende anretning for å få registrert mengden med overflatevann. I tillegg kan vi se at blandprøver fra Stabekken er tids- og kostnadskrevede og vil mest sannsynlig ikke gi den beste oversikten over om deponiet har diffuse utslipp.

Med bakgrunn i dette anser vi at prøver kan tas som stikkprøver og at registrering av mengde overflatevann ikke gjennomføres.

Sigevannsanlegget:

I 2010 gjennomførte Hjellnes Consult AS en vurdering av sigevannsanlegget (rapport av 04.01.10 – sak: 07/759) i henhold til de krav som er satt i utslippstillatelsen i vilkår 2.5. Etter dette har dere jobbet med å utbedre sigevannssopsamlingen ved deponiet og sigevannsanlegget. Mange av de anbefalte tiltakene er gjennomført. I sommer ble sigevannslagunen tømt for slam. Luftepumpene i lagunen skal skiftes ut med to kraftigere luftere. I tillegg skal det settes en langsgående skillevegg ute i lagunene som et tiltak for å forlenge sigevannets oppholdstid i lagunen. Etter sigevannslagunen føres sigevannet videre til sedimenteringsbasseng og deretter til den nylig installerte slamsentrifugen.

Gassanlegget:

Det er satt ned 34 vertikale gassbrønner og 1 horisontal gassbrønn. I 2012 gjennomførte Hjellnes Consult AS en vurdering av gassanlegget «Oppgradering av anlegget – Forprosjekt 1» av 01.02.12 (sak: 2007/759-49) i henhold til de krav som er satt i utslippstillatelsen i vilkår 2.6.

Ut i fra dette prosjektet er det utarbeidet et prosjekt for videre arbeid med gassanlegget «Skisseprosjekt – Utnyttelse av biogass i HIAS» av 18.05.12 (sak:2012/1936-3). Det var planer om å grave opp og teste de gassbrønnene som ikke hadde tilfredsstillende uttak av gass. Arbeidet ble startet, men har vist seg å være mer risikofylt og kostbart enn antatt. Per i dag er to nye avvanningskummer etablert. Planene med å grave opp og teste brønnene er skrinlagt og det er satt i gang et prosjekt som omfatter etablering av nye gassbrønner i deponiet. I første omgang vil det bli satt ned 14 vertikale brønner nordvest på det nedlagte deponiet, i tillegg til 1 horisontal brønn i skråningen på området. Området skal avsluttes og ikke tas i bruk til annen aktivitet. Det skal ikke foregå aktiviteter med lagring og håndtering av avfall oppe på toppdekket. I løpet av høsten 2014 skal de nye brønnene bores og kobles til gassanlegget.

Per i dag fakles gassen fra deponiet. Etter at de nye brønnene er tatt i bruk skal gassmotoren prøve-testes. For å drifte gassmotoren må uttaket av gass være på minimum 200 Nm³/h. Per i dag er uttaket litt over 100 Nm³/h.

Resultatene av uttak av gass fra de nye brønnene og drift av gassmotoren vil bli evaluert før det vurderes å sette ned nye brønner på nordlig og sørlig område på det nedlagte deponiet. Gassen skal utnyttes framfor at den fakles og det vil bli vurdert evt. å kjøpe inn ny gassmotor hvis det viser seg at den gamle gassmotoren ikke kan driftes.

9. Dokumentunderlag

Dokumentunderlaget for kontrollen var:

- Utslippstillatelsen fra Fylkesmannen i Hedmark av 20.05.08
- Lov om vern mot forurensninger og om avfall (forurensningsloven).
- Forskrift om systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid i virksomheter (internkontrollforskriften)
- Forskrift om gjenvinning og behandling av avfall (avfallsforskriften).
- Virksomhetens egen dokumentasjon knyttet til den daglige driften og til forhold av betydning for drift og vedlikehold av sigevanns- og gassanlegget.